

T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK FULLETEN

SBD NOTLARI

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Konu Özetleri

SBD Bilgi

Kavram Kartları

Kazanım Odaklı

HAZIRLAYAN

Muammer ASLAN

OSMANLI'YA ETKİLER VE FERMANLAR

1. ÜNİTE · BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE 1

1.1 AVRUPA'DAKİ GELİŞMELERİN OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİLERİ

XVII. yüzyıl başlarından XIX. yüzyıla kadar güç kaybeden Osmanlı, ıslahatlarla Avrupa'yı yakalayamadı; **dış müdahale ve saldırılara açık** hâle geldi.

ALAN	YAŞANANLAR
Siyasi	Rusya, Boğazlar ve Balkanlar'ı ele geçirmek için Slav toplulukları Panslavizm ile kışkırttı. İngiltere ve Fransa, Osmanlı'nın Afrika topraklarını işgale başladı. Osmanlı, Avrupa devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlanıp müttefik arayan bir denge politikası izledi.
Toplumsal	Fransız İhtilali'nin ulus devlet anlayışı üç kıtaya yayılmış çok uluslu Osmanlı'yı derinden sarstı; Balkanlar'daki Hristiyan topluluklar Rusya'nın kışkırtmasıyla ayaklandı → dağılma süreci .
Ekonomik	Yenilgiler ve toprak kayıpları ekonomiyi zayıflattı. Avrupa'nın ucuz ve seri malları Osmanlı pazarını istila etti; el tezgâhları ve küçük atölyeler kapandı. Kapitülasyonlar yüzünden düşük gümrük vergisi alındı → Osmanlı, Avrupa'nın ham madde kaynağı ve açık pazarı oldu.
Mali	Kırım Savaşı sırasında 1854'te İngiltere'den ilk dış borç alındı; borçlar savaş giderleri ve altyapıya gitti. Borçlar ödenemeyince 1881'de Düyûn-ı Umûmiye İdaresi kuruldu: gümrük, tuz, ipek, tütün gelirleri alacaklıların denetimine geçti.

1.1 DEMOKRATİKLEŞME ADIMLARI: FERMANLAR

Osmanlı aydınları, Avrupa'nın iç işlerine karışmasını engellemek ve devletin dağılmasını önlemek için **Osmanlılık** düşüncesiyle harekete geçti. Abdülmecid döneminde **Tanzimat Fermanı** (Gülhane Hatt-ı Hümayunu, 1839), dış baskılarla **Islahat Fermanı** (1856) ilan edildi.

TANZİMAT FERMANI (1839)	ISLAHAT FERMANI (1856)
» Herkes kanun önünde eşit; her gücün üstünde kanun gücü var. » Can, mal ve namus güvenliği devlet güvencesinde. » Mahkemeler herkese açık; kimse yargılanmadan cezalandırılmaz. » Askerlik vatandaşlık görevi; vergiler gelire göre. » Herkes mal-mülk sahibi olabilir; rüşvet ve kayırma önlenecek.	» Müslümanlar ile gayrimüslimler kanun önünde eşit. » Cizye kaldırıldı; gayrimüslimler askerlik yapacak ya da bedel ödeyecek. » Herkese din ve mezhep özgürlüğü. » Gayrimüslimler okul, ibadethane, hastane açabilecek. » Küçük düşürücü ifadeler yasak.

LGS RADARI

- » Tanzimat = **kanun üstünlüğü** ilk kez kabul edildi. Islahat = azınlıklara verilen haklar **dış baskıyla** genişletildi (çıkış soru).
- » İki fermanın da amacı **devleti dağılmaktan kurtarmaktı**; ancak azınlık isyanları ve dış müdahaleler sürdü.

KAVRAMLAR

Panslavizm: Rusya öncülüğünde tüm Slavları tek yönetimde birleştirme siyaseti.

Ulus devlet: Tek bir millete dayanan devlet anlayışı.

Açık pazar: Yabancı malların engelsiz satıldığı ülke.

Düyûn-ı Umûmiye: Genel Borçlar İdaresi; alacaklı devletlerin Osmanlı gelirlerini denetlediği kurum (1881).

Gülhane Hatt-ı Hümayunu: Tanzimat Fermanı'nın diğer adı; Gülhane Parkı'nda okundu.

Islahat: Bozulan kurumları düzeltmeye yönelik yenilik.

Denge politikası: Büyük devletlerin çıkar çatışmalarından yararlanıp müttefik bularak ayakta kalma.

Kapitülasyon: Yabancı devletlere tanınan ekonomik ve hukuki ayrıcalıklar.

Dış borç: Devletin başka devlet ya da kuruluşlardan aldığı borç (ilk: 1854).

Ferman: Padişahın yazılı emri.

Cizye: Gayrimüslim erkeklerden askerlik yapmamaları karşılığı alınan vergi.

İltimas: Kayırma, torpil.

MEŞRUTİYET VE FİKİR AKIMLARI

1. ÜNİTE · BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE 1

1.1 MEŞRUTİYET'E GİDEN YOL

Genç Osmanlılar

Tanzimat yeniliklerini yetersiz gören aydınlar (Jön Türkler); **meşrutiyet** ile dağılmanın önleneceğine inandılar. Abdülaziz'i tahttan indirdiler.

I. Meşrutiyet (23 Aralık 1876)

II. Abdülhamit ilk anayasa **Kanun-ı Esasi**'yi ilan etti. İki meclis: **Meclis-i Âyan** (padişah seçer) ve **Meclis-i Mebusan** (halk seçer). Son söz padişahındı.

Meclisin Kapatılması (1878)

Azınlık vekillerinin devlet aleyhine tutumları üzerine, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı başlayınca padişah meclisi kapattı; anayasa askıya alındı.

II. Meşrutiyet (23 Temmuz 1908)

1889'da askerî tıp öğrencilerinin kurduğu **İttihat ve Terakki Cemiyeti**'nin mücadelesiyle meşrutiyet yeniden ilan edildi; padişahın yetkileri kısıldı, **ilk siyasi partiler** kuruldu.

1.1 DAĞILMAYI ÖNLEMELİ FİKİR AKIMLARI

XIX. yüzyılda dağılma sürecine giren devleti kurtarmak için aydınlar dört fikir akımı geliştirdi. Hiçbiri tek başına dağılmayı durduramadı; ama **Türkçülük** Millî Mücadele'nin, **Batıcılık** ise inkılapların fikir temelini oluşturdu.

AKIM	GÖRÜŞÜ	TEMSİLCİLERİ	SONUCU
Osmanlıcılık	İrk, din, dil ve mezhep farkı gözetmeden herkes eşit Osmanlı vatandaşı ; adalet, hürriyet, eşitlik içinde kaynaşma. Kanun-ı Esasi bu düşünceyle hazırlandı.	Genç Osmanlılar: Ziya Paşa, Namık Kemal, Şinasi	I. Meşrutiyet sonrası azınlık isyanları sürünce uygulanamayacağı anlaşıldı; Balkan Savaşları ile önemini yitirdi.
İslamcılık (Ümmetçilik)	Devletin bütünlüğü din birliğiyle sağlanır; Müslümanlar halifenin etrafında toplanmalı. II. Abdülhamit döneminde etkili.	Cemalettin Afgani, Mehmet Akif (Ersay), Sait Halim Paşa	Milliyet hareketleri karşısında başarısız; I. Dünya Savaşı yıllarında önemini kaybetti.
Türkçülük	Dil, tarih ve edebiyat çalışmalarıyla kültür hareketi olarak başladı. Devlet; dini, dili, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanmalı; Türklere millî bilinç kazandırılmalı.	Ziya Gökalp, Gaspıralı İsmail, Mehmet Emin (Yurdakul), Yusuf Akçura	II. Meşrutiyet'te İttihat ve Terakki destekledi → Millî Mücadele'nin fikir temeli .
Batıcılık	Devlet, Batı'nın teknolojik, sosyokültürel ve siyasal kurumlarını alarak çağdaş Batılı devletler düzeyine çıkarılmalı. Temeli XVIII. yy ıslahatları.	Celal Nuri (İleri), Tevfik Fikret, Süleyman Nazif	Atatürk inkılaplarının alt yapısını oluşturdu.

LGS RADARI

- Çıkış sırası: **Osmanlıcılık → İslamcılık → Türkçülük → Batıcılık** (fikir akımı olarak II. Meşrutiyet'te). Türkçülük en son etkili olan akımdır.
- **Osmanlıcılığın iflasının göstergesi**: Balkan milletlerinin isyan edip ayrılması (çıkılmış soru).

KAVRAMLAR

Meşrutiyet: Padişahın yanında halkın seçtiği meclisin bulunduğu anayasalı yönetim.

Meclis-i Mebusan: Üyelerini halkın seçtiği meclis.

Genç Osmanlılar: Meşrutiyeti savunan Tanzimat aydınları (Jön Türkler).

Fikir akımı: Bir sorunu çözmek için ortaya atılan düşünce hareketi.

Millî bilinç: Bir milletin kendi kimliğinin, tarihinin ve kültürünün farkında olması.

Kanun-ı Esasi: Osmanlı'nın ilk anayasası (1876).

Meclis-i Âyan: Üyelerini padişahın atadığı meclis.

İttihat ve Terakki: 1889'da kurulan, II. Meşrutiyet'i ilan ettiren cemiyet; sonra parti.

Ümmet: Aynı dine inananların oluşturduğu topluluk.

Ülkü: Ulaşılmak istenen büyük amaç, ideal.

1.2 MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUĞU

Mustafa Kemal, **1881'de Selânik'te** Koca Kasım Mahallesi'nde, bugün müze olan üç katlı bir evde doğdu. Anne ve baba tarafı Anadolu'dan Rumeli'ye göç eden **Türkmen** ailelerdendi.

AİLESİ	
Babası Ali Rıza Efendi	Evkaf Dairesinde kâtiplik, gönüllü subaylık ve gümrük memurluğu yaptı; sonra kereste ve tuz ticaretiyle uğraştı. Yeniliklere açıldı.
Annesi Zübeyde Hanım	Okuma-yazma bilen, kültürlü, geleneklerine bağlı bir ev hanımıydı.
Kardeşleri	Fatma, Ahmet, Ömer, Makbule, Naciye. Mustafa ve Makbule dışındakiler küçük yaşta öldü.

1.2 SELÂNIK NASIL BİR ŞEHİRDİ?

- » Rumeli'nin **en modern ve gelişmiş** şehirlerinden biri; ordu merkezi.
- » Avrupa'yla **demir yolu** bağlantısı, güvenli ve işlek **liman**; canlı ticaret hayatı.
- » Türk, Rum, Sırp, Bulgar, Yahudi... **çok uluslu**, kültürel çeşitliliğe sahip şehir; "Batı'ya açılan kapı".
- » Türkçe, Rumca, Bulgarca, İbranice gazeteler; Avrupa'daki yayınlara kolay ulaşım → **fikir akımlarına açık** ortam.
- » Ancak Rum ve Bulgar çeteleri Türk halkını göçe zorluyordu; huzur bozulmuştu.

LGS RADARI

● Selânik'in çok uluslu, ticareti gelişmiş, Avrupa'ya açık ortamı Mustafa Kemal'e **farklı kültürleri tanıma** fırsatı verdi; onun **ülke sorunlarına duyarlı, inkılapçı ve demokratik** bir kişilik kazanmasında etkili oldu.

1.2 ÖĞRENİM HAYATI

OKUL	YIL	NELER OLDU?
Mahalle Mektebi	1887	Annesinin isteğiyle, ilahilerle başladı; geleneksel eğitim. Kısa süre devam etti.
Şemsi Efendi Mektebi	1887	Babasının isteğiyle; modern yöntemler, ders araç-gereçleri. Şemsi Efendi okuma sevgisi ve araştırmacı yönünü geliştirdi. Babası bu sırada vefat etti (1893).
Langaza Çiftliği	—	Annesiyle dayısı Hüseyin Ağa'nın kâhyalık yaptığı çiftliğe gitti; okul kesintiye uğradı. Eğitimi aksamaması diye Selânik'e halasının yanına gönderildi.
Selânik Mülkiye Rüştisi	—	Sivil ortaokul; memnun kalmadı, ayrıldı. Askerliğe ilgi duyuyordu; annesine rağmen askerî okul sınavını kazandı.
Selânik Askerî Rüştisi	1893	Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Sabri Bey ona "Kemal" adını verdi. Fransızca öğretmeni Nakiyüddin Bey. Sınıf çavuşluğu görevi özgüvenini artırdı; disiplin kazandı.
Manastır Askerî İdadisi	1896	Lise. Ömer Naci ile Namık Kemal ve Tevfik Fikret'i ; Ali Fethi (Okyar) ile Rousseau, Voltaire, Montesquieu'yü tanıdı. Tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bey Türk tarihine ilgisini uyandırdı. Fransızcasını kursla geliştirdi. 1898'de bitirdi.
İstanbul Harp Okulu	1899	Arkadaşlarıyla ülke sorunlarını tartıştı; el yazısıyla gazete çıkardılar. 1902'de teğmen olarak mezun oldu.
İstanbul Harp Akademisi	1902	1905'te kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun; Ali Fuat (Cebesoy) ile yakın arkadaş.

KAVRAMLAR

Rüştiye: Tanzimat'ta kurulan, ortaokul düzeyinde Batı tarzı okul.

İdadi: Lise düzeyinde; askerî ve sivil yüksekokullara öğrenci yetiştiren okul.

Kurmay: Harp Akademisi'ni bitirmiş, harekât planlayan üst düzey subay.

Mülkiye: Sivil devlet memuru yetiştiren okul.

Harbiye: Harp Okulu; subay yetiştiren yüksek okul.

Evkaf: Vakıflar; vakıf işlerine bakan daire.

1.3 FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN KİŞİLER

KİŞİ	MUSTAFA KEMAL'E ETKİSİ
Namık Kemal	Vatanseverlik, hürriyet ve millet konularında; "vatan ve hürriyet şairi".
Tevfik Fikret	İnkılapçılık, bağımsızlık, Batılılaşma, gençlik ve kadın hakları.
Ziya Gökalp · Mehmet Emin Yurdakul	Millî dayanışma, Türk milliyetçiliği; millî kültür, millî birlik ve beraberlik.
Montesquieu	Mutlakiyete karşı meşruti monarşiyi (anayasalı krallık) savundu.
Rousseau	Eşitlik ve demokrasi.
Voltaire	Vicdan ve fikir hürriyeti.
Diderot	Ansiklopedisiyle esaret, hürriyet, adalet kavramlarını halka açıkladı.

1.3 FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR

- » **Osmanlı'nın son dönemi:** Kuzey Afrika topraklarının sömürgeleştirilmesi, milliyetçilikle azınlık isyanları, Balkanlar'daki huzursuzluk → devlet yönetimindeki hataları gördü, **inkılap düşüncesi** gelişti.
- » **1897 Osmanlı-Yunan Savaşı:** Manastır'da 16 yaşındayken gönüllü katılmak istedi → **vatanseverlik**. Cephede kazanılan zafer masada kaybedildi → **dış politikanın iyi yönetilemediği** fikri.
- » **Harp Okulu gazetesi:** Arkadaşlarıyla ülke sorunlarını yazdı → **duyarlılık ve liderlik**.
- » **I. Dünya Savaşı cepheleri:** Başarıları **liderlik, teşkilatçılık ve cesaret** özelliklerini geliştirdi.

1.4 ASKERLİK HAYATI: ŞAM'DAN 31 MART'A

Şam (1905) 5. Ordu, 30. Süvari Alayı. Arkadaşlarıyla gizli Vatan ve Hürriyet Cemiyeti 'ni kurdu (1906); Selânik'te şubelerini açtı. Hizmetleri için Mecidi Nişanı aldı; 1907'de kolağası oldu.	Selânik (1907) 3. Ordu kurmay şubesi; 1908'de Üsküp-Selânik demir yolu müfettişliği . Cemiyeti İttihat ve Terakki'ye katıldı.	31 Mart Olayı (13 Nisan 1909) Meşrutiyet karşıtları İstanbul'daki avcı taburlarında ayaklandı. Selânik'te Hareket Ordusu kuruldu (komutan Mahmut Şevket Paşa); Mustafa Kemal kurmay başkanı oldu, orduya adını verdi, planları ve bildiriği hazırladı. İsyan bastırıldı; II. Abdülhamit tahttan indirildi, V. Mehmet Reşat geçti.	İttihat ve Terakki'den Kopuş Cemiyetin yasal partiye dönüşmesini ve ordunun siyasetten ayrılmasını savundu; tepki görünce cemiyetten uzaklaşıp askerliğe yoğunlaştı.
---	--	--	---

LGS RADARI

- » 31 Mart Olayı, **rejime (meşrutiyete) karşı ilk isyandır**. Mustafa Kemal'in ordunun kurulmasında ve planlamada rol alması **teşkilatçılığını** gösterir (çıkış soru).
- » "Ordu siyasetten ayrılmalı" görüşü, ileride 1924'te **Erkân-ı Harbiye Vekâleti**'nin kaldırılmasıyla uygulanacaktır.

KAVRAMLAR

Meşruti monarşi: Kralın yetkilerinin anayasayla sınırlandırıldığı krallık.

Vatan ve Hürriyet Cemiyeti: Mustafa Kemal'in Şam'da kurduğu gizli cemiyet (1906).

PICARDIE VE TRABLUSGARP SAVAŞI

1. ÜNİTE · BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE 1

1.4 PICARDIE MANEVRALARI VE TRABLUSGARP

Picardie Manevraları (Eylül 1910): Fransa'nın Almanya'ya güç gösterisi için düzenlediği tatbikata Osmanlı da davet edildi. Heyet: Paris Askerî Ataşesi **Fethi (Okyar)**, Binbaşı Selahattin ve Kolağası **Mustafa Kemal**. Mustafa Kemal Fransız ordusunu ve Avrupa'nın askerî teknolojisini yakından tanıdı; hazırlıkların barışa yönelik olmadığını, çıkacak bir savaşın **tüm dünyayı ateşe atacağını** söyledi → **ileri görüşlülük**.

1911'de **Arnavutluk isyanının** bastırılmasında görev aldı.

Sınav notu: Picardie → **askerî** alan; Sofya ataşeliği → **diplomatik** alan (çıkış soru).

Harita 1.4 · I. Dünya Savaşı'na kadar Mustafa Kemal'in askerlik hayatının geçtiği yerler · Kaynak: MEB 2025, 8. Sınıf İnkılap Tarihi

1.4 TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

1870'te siyasi birliğini kuran ve sömürgecilğe yönelen **İtalya**, Kuzey Afrika'daki Osmanlı toprağı Trablusgarp'a göz dikti; Eylül 1911'de işgale başladı.

İTALYA NEDEN SALDIRDI?	OSMANLI NEDEN MÜDAHALE EDEMEDİ?
» Zengin fosfat yatakları » Osmanlı'nın zayıflığı ve siyasi yalnızlığı » Büyük Avrupa devletlerinin işgale onay vermesi » Bölgenin İtalya'ya coğrafi yakınlığı	» Arnavutluk ve Makedonya'daki ayaklanmalar » Mısır İngiliz işgalinde olduğundan karadan yardım gönderilemedi » Donanma yetersizdi; denizden müdahale edilemedi

Mustafa Kemal, Enver, Nuri ve Fethi Bey gibi genç subaylar **gizlice** bölgeye gitti; birlikleri ve yerli halkı örgütleyip direniş başlattı. Mustafa Kemal **Doğu Cephesi** komutanı olarak **Derne ve Tobruk**'ta başarı kazandı; **binbaşılığa** terfi etti. İçerilere ilerleyemeyen İtalya, savaşı başka bölgelere taşıdı: **Çanakkale Boğazı'nı** ablukaya aldı ve **On İki Ada**'yı işgal etti.

Sonuç: Uşi Antlaşması (18 Ekim 1912): Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine imzalandı. Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya verildi; On İki Ada, Yunan işgali tehlikesine karşı **geçici** olarak İtalya'ya bırakıldı → Osmanlı **Kuzey Afrika'daki son toprağını** kaybetti.

LGS RADARI

- » Mustafa Kemal'in yasaklara rağmen gönüllü gitmesi **cesaret, vatanseverlik ve teşkilatçılık** özelliklerini gösterir.
- » Trablusgarp'ta başarılı savunmaya rağmen toprak kaybının nedeni: **Balkan Savaşı'nın başlaması** (çıkış soru).

KAVRAMLAR

Manevra: Ordunun savaş koşullarını canlandırdığı büyük tatbikat.
Abluka: Bir yerin deniz ya da kara yolunun kapatılması.
Fosfat: Gübre yapımında kullanılan değerli maden.
Ouchy (Uşi): İsviçre'de antlaşmanın imzalandığı yer (1912).

Askerî ataşe: Elçilikte görev yapan askerî temsilci.

On İki Ada: Ege'de Rodos ve çevresindeki adalar.

Siyasi yalnızlık: Bir devletin müttefiksiz, yalnız kalması.

Bingazi: Trablusgarp'ın doğusundaki bölge; Uşi ile İtalya'ya verildi.

BALKAN SAVAŞLARI VE SOFYA

1. ÜNİTE · BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE 1

1.4 BALKAN SAVAŞLARI (1912-1913)

Osmanlı'dan ayrılıp bağımsız olan Balkan devletleri, büyük Avrupa devletlerinin kışkırtmasıyla ittifak yaptı.

Nedenler: Rusya'nın Panslavizm siyaseti ve Avusturya ile Balkanlar'ı paylaşma rekabeti · Osmanlı'daki ayaklanmalar ve iç bunalım · Trablusgarp'taki zayıf görüntünün Balkan devletlerini cesaretlendirmesi.

Harita 1.2 · I. Balkan Savaşı sonrasında Balkanlar · Kaynak: MEB 2025, 8. Sınıf İnkılap Tarihi

Harita 1.3 · Balkan Savaşları sonrasında Balkanlar (1913) · Kaynak: MEB 2025, 8. Sınıf İnkılap Tarihi

I. BALKAN SAVAŞI (Ekim 1912)		II. BALKAN SAVAŞI (Haziran 1913)
Taraflar	Yunanistan, Sırbistan, Karadağ, Bulgaristan → Osmanlı'ya saldırdı.	Bulgaristan'a karşı Sırbistan, Yunanistan, Karadağ, Romanya — ve fırsatı değerlendiren Osmanlı.
Neden	Osmanlı'nın Avrupa'daki varlığına son vermek.	En fazla toprağı Bulgaristan aldığı için diğer devletlerin tepkisi (paylaşım kavgası).
Sonuç	Osmanlı yenildi: ordu içi çekişmeler, silah ticaretinin serbest olması, hazırlıksızlık. Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913): Midye-Enez hattının batısı kaybedildi; Bulgarlar Çatalca'da durdurulabildi.	Bulgaristan her cephede yenildi. Osmanlı Edirne, Kırklareli, Dimetoka 'yı geri aldı. Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913) ile bitti.

1.4 SONUÇLARI VE MUSTAFA KEMAL

- » Batı Trakya, Makedonya, Arnavutluk, Ege adaları ve On İki Ada kaybedildi; Balkanlar'daki Osmanlı hâkimiyeti sona erdi.
- » Balkanlar'daki Türkler **azınlık** durumuna düştü; baskılar nedeniyle **Anadolu'ya göçler** yaşandı; İstanbul ve Atina antlaşmalarıyla Türklerin kültürel hakları güvenceye alındı. Ordunun **reform** ihtiyacı ortaya çıktı.
- » Mustafa Kemal, savaş sırasında **Bolayır'daki** Çanakkale-Gelibolu savunma birliğinde **Harekât Şubesi Müdürü** olarak görev yaptı; Boğaz'ı ayrıntılı inceleme fırsatı buldu.

Sofya (1913): Balkan Savaşları'ndan sonra **Sofya'ya askerî ataşe** atandı (1913); 1 Mart 1914'te **yarbay** oldu. Bulgaristan'ın nasıl güçlendiğini inceledi; **operayı ilk kez** izledi; Türklerin sorunları, gazeteler ve Bulgar meclisiyle ilgilendi → sosyokültürel, siyasal, basın alanlarında ilgi; **diplomasi** deneyimi (çıkış soru).

LGS RADARI

- » II. Balkan Savaşı'nda Osmanlı, Balkan devletleri arasındaki **anlaşmazlıktan yararlandı**; Mustafa Kemal Gelibolu'daki birlikte görevliydi. Sonuçlar sorulduğunda **"dış borçların azalması"** gibi olumlu ekonomik ifadeler yanıltır (çıkış soru).

1. ÜNİTE MİNİ TEST

1. ÜNİTE · BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE 1

TEST ÜNİTE 1 · MİNİ TEST

5 soru · yeni nesil · önerilen süre 8 dakika

Doğru: ___ / 5

1 Coğrafi Keşifler'den sonra Avrupalı tüccarlar Hindistan'a Ümit Burnu üzerinden ulaşmaya başladı. Mısır ve Suriye üzerinden geçen kervan yolları eski canlılığını yitirdi; Osmanlı limanlarına uğrayan gemi sayısı azaldı.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Askerî gücünün arttığı B) Yeni ticaret yolları keşfettiği
C) Ticaretten elde ettiği gelirlerin azaldığı D) Avrupa ile ilişkilerini kestiği

2 Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik fikri; her milletin kendi devletini kurması gerektiğini savunuyordu. Osmanlı Devleti'nin sınırları içinde ise Türk, Arap, Rum, Bulgar, Sırp gibi pek çok millet birlikte yaşıyordu.

Buna göre milliyetçilik fikrinin Osmanlı Devleti için hangi sonucu doğurması beklenir?

- A) Ekonomik kalkınmanın hızlanması B) Çok uluslu yapının çözülmeye başlaması
C) Halifelik makamının güçlenmesi D) Askerî teknolojinin gelişmesi

3 "Osmanlı Devleti'ni ancak Türk milletinin birlik ve beraberliği kurtarabilir. Devletin temeli Türk kültürüne dayanmalıdır." diyen bir aydın için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Osmanlılık akımını savunmaktadır. B) İslamcılık akımını savunmaktadır.
C) Batıcılık akımını savunmaktadır. D) Türkçülük akımını savunmaktadır.

4 Mustafa Kemal, Trablusgarp'a gitmesi yasaklandığı hâlde gazeteci kimliğiyle bölgeye ulaştı; yerli halkı silahlı birlikler hâlinde düzenleyerek İtalyanlara karşı Derne ve Tobruk'ta başarılar kazandı.

Bu bilgidен Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangileri çıkarılabilir?

- A) Teşkilatçılık – Cesaret B) İnkılapçılık – Sanatseverlik
C) Barışseverlik – Tutumluluk D) Birleştiricilik – Çok yönlülük

5 Aşağıda Mustafa Kemal'in askerlik hayatındaki bazı görevler karışık verilmiştir:
I. Sofya'da askerî ateşelik II. Şam'da 5. Ordu görevi III. Trablusgarp Savaşı IV. Hareket Ordusu'nda görev

Bu görevlerin kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II – IV – III – I B) IV – II – I – III
C) II – III – IV – I D) III – II – IV – I

SORU	CEVAP	KISA ÇÖZÜM
1. Soru	C	Ticaret yollarının yer değiştirmesi Akdeniz limanlarının önemini azalttı; Osmanlı gelir kaybetti.
2. Soru	B	Çok uluslu devletlerde milliyetçilik, azınlıkların bağımsızlık isyanlarına yol açar.
3. Soru	D	"Türk milletinin birliği" ve "Türk kültürü" vurgusu Türkçülüğün özüdür.
4. Soru	A	Halkı örgütlemesi teşkilatçılığı, yasağa rağmen gitmesi cesaretini gösterir.
5. Soru	A	Şam (1905) → 31 Mart / Hareket Ordusu (1909) → Trablusgarp (1911) → Sofya (1913).

DAHA FAZLASI İÇİN OKUT!

SBD LGS ve 8. Sınıf Kaynak Tavsiyeleri

LGS ve yazılılardan 100 almaya hazır mısın? Bu sorularla kendini test ettin, şimdi sıra LGS maratonunda fark yaratmakta! **Voltaj Serisi** ve efsane 8. sınıf kitaplarımızla pratik yap, sınav maratonunda hep bir adım önde ol.

İnkılap Tarihi Temel Kitap

- ✓ LGS odaklı anlatım.
- ✓ Mantığını Anlayalım ipuçları.
- ✓ Kavrama testleri ve etkinlik.
- ✓ Video Çözümü.

36 Haftalık Fasikül

- ✓ MEB LGS sorularıyla uyumlu.
- ✓ Açık uçlu yazılı hazırlık.
- ✓ Düzenli takip ve gelişim.
- ✓ Video Çözümü.

Yeni Nesil Soru Bankası

- ✓ Üst düzey düşünme soruları.
- ✓ Harita ve görsel analiz.
- ✓ Bölüm sonu sarmal deneme.
- ✓ Akıllı tahta desteği.

Bu metin ve doküman Muammer ASLAN tarafından "Sosyal Bilgiler Dünyası" için hazırlanmıştır.

www.sosyalbilgilerdunyasi.com